

„Noriu vykdyti visuomenei naudingą veiklą nesiekiant asmeninio pelno!”

VIEŠOJI ĮSTAIGA

Viešoji įstaiga steigiama su tikslu tenkinti viešuosius interesus vykdant kultūrinę, švietimo, mokymo ir mokslinę, sveikatos priežiūros, aplinkos apsaugos, sporto plėtojimo, socialinės ar teisinės pagalbos teikimo ar kitokią visuomeninę naudingą veiklą.

Viešoji įstaiga – tai pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio dalininkai už prievolių neįvykdymą atsako tik įneštu turto.

Esminiai VŠĮ bruožai:

- Ribota civilinė atsakomybė.
- Pelno nesiekimas.
- Viešųjų interesų tenkinimas.

VŠĮ lėšos:

1. Dalininkų įnašai – jų dydį bei mokėjimo tvarką nustato visuotinis dalininkų susirinkimas.
2. Dotacijos – neatlyginamai gautas turtas VŠĮ tikslams įgyvendinti, arba lėšos, skirtos tokio turto įsigijimui.
3. Tiksliniai įnašai – įnašai, skirti griežtai apibrėžtiems tikslams įgyvendinti.
4. Parama. Norint gauti paramos gavėjo statusą reikia pateikti prašymą Registrų centrui.
5. Pajamos iš komercinės veiklos – VŠĮ įstatuose turi būti apibrėžti tikslai ir baigtinis veiklų sąrašas, už kuriuos galima gauti pajamų.

Pelnas. VŠĮ visas pelnas privalo būti naudojamas tik įstaigos nustatytiems veiklos tikslams ir negali būti skirstomas steigėjams ar darbuotojų premijoms ir pan. Dėl šios priežasties VŠĮ dažniausiai steigia savivaldybės.

VŠĮ įstatatai – tai pagrindinis dokumentas, kuriuo įstaiga vadovaujasi vykdydama savo veiklą. Įstatuose turi būti nurodyta:

- Pavadinimas;
- Teisinė forma;
- Veiklos tikslai;
- Dalininkai;
- Buveinė;
- Lėšos;
- Visuotinio dalininkų susirinkimo kompetencija ir šaukimo tvarka;
- Įstatų keitimo tvarka;
- Kita svarbi informacija.

VŠĮ valdymas

VŠĮ privalo turėti vienasmenį valdymo organą – vadovą ir visuotinį dalininkų susirinkimą. Įstatuose gali būti numatytas ir kolegialus valdymo organas.

Visuotiniame dalininkų susirinkime sprendžiamojo balsu teisę turi visi dalininkai: vienas dalininkas susirinkime turi vieną balsą, nebent įstatuose nenumatyta kitaip.

VšĮ dažnai painiojamos su BĮ, tačiau pastaroji yra visiškai arba iš dalies iš biudžeto išlaikoma valstybės arba savivaldybės institucija. O VšĮ gali steigti valstybę, savivaldybę, fiziniai ir juridiniai asmenys.

VšĮ steigimo tvarka:

1. Rezervuojamas pavadinimas JAR sistemoje iki 6 mėn.
2. Sudaroma steigimo sutartis tarp dalininkų arba pasirašomas steigimo aktas (jeigu steigėjas yra vienas asmuo).
3. Sudaromi įstatai.
4. Parengiamas dalininkų steigiamojo susirinkimo protokolas arba steigiamasis sprendimas (jeigu steigėjas vienas).
5. Pateikiami dokumentai Registrų centrui, kur užregistruojama nauja VšĮ.

Pagrindiniai **teisės aktai**: LR Viešųjų įstaigų įstatymas ir Civilinis kodeksas.

PRIVALUMAI

- Ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo.
- Steigėjų skaičius neribojamas.
- Nėra reikalavimo pradiniam įstatiniam kapitalui.
- Gali pritraukti papildomų lėšų priimant naujus dalininkus.
- Galimybė pasitraukti iš veiklos perleidžiant dalininko teises kitiems asmenims (išskyrus, jeigu dalininkas yra valstybė ar savivaldybė).
- Gali vykdyti komercinę veiklą.
- Gali gauti paramą.
- Gali būti registruojama įprastiniu ir elektroniniu būdais.
- Platus Europos sąjungos remiamų priemonių pasirinkimas.

TRŪKUMAI

- Ribotas veiklos pasirinkimas.
- Pelnas iš komercinės veiklos negali būti paskirstomas tarp dalininkų ar darbuotojų atlyginimams, tik viešųjų interesų tenkinimui ir veiklos tikslų įgyvendinimui.
- Negali būti pertvarkoma į UAB, MB ar IĮ, tik į BĮ arba labdaros ir paramos fondą.
- Gali užsiimti tik įstatuose apibrėžta veikla.
- Negali skolintis pinigų už palūkanas iš savo dalininko ar su juo susijusio asmens (UAB ir MB – gali).

STEIGIMO KAINOS

- Laikinas pavadinimo įtraukimas į registrą – 16,22 EUR.
- Notaro paslaugos – 150–250 EUR.
- Registrų centro mokestis – 30,99 EUR.
- Steigimo dokumentų parengimas – nuo 130 EUR.

- Antspaudas – nuo 20 EUR.

MOKAMI MOKESČIAI

Darbuotojo mokesčiai:

- **GPM** (Gyventojų pajamų mokestis, mokamas VMI) – 20 proc. nuo pajamų (27 proc., jei pajamos viršija 20 VDU).

- **PSD** (Privalomasis sveikatos draudimas, mokamas „Sodrai“) – 6,98 proc.

- **VSD** (Valstybinis socialinis draudimas, mokamas „Sodrai“) – 12,52 proc., plus pensijų kaupimas (1,8 ar 3 proc.).

(Bendras tarifas – 19,5 proc.).

Darbdavio mokesčiai:

- **VSD** (Valstybinis socialinis draudimas, mokamas „Sodrai“) – 1,77 proc.

Įmokų bazė (suma, nuo kurios mokamos įmokos):

1. *MMA (Minimalus mėnesinis atlyginimas) – 555 EUR.*

2. *VSD „lubos“ – atlyginimo riba, nuo kurios Sodros įmokos neskaičiuojamos – 120 VDU. (netaikomos PSD įmokoms).*

3. *VDU (Vidutinis darbo užmokestis) – 1136,20 EUR.*

- **PM (Pelno mokestis) – 0 proc.**

- **PVM** (Pridėtinės vertės mokestis) – 21 proc.

- **NTM** (Nekilnojamojo turto mokestis) – 0,3–3 proc.

- **TARŠOS MOKESTIS** – jeigu naudojamas automobilis, skaičiuojamas nuo suvartotų degalų kiekio.

Mokestinės lengvatos – jei mokestinio laikotarpio pajamos iš ūkinės veiklos neviršija 300 tūkst. EUR, tai 7250 EUR yra neapmokestinami. VšĮ moka PM tik nuo ūkinės komercinės veiklos pajamų.